

Brüssel, 12. juuli 2019
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2019/0152(COD)

11227/19
ADD 1

RECH 405
COMPET 581
EDUC 350
CODEC 1298
IA 175

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Kättesaamise kuupäev:	11. juuli 2019
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2019) 330 final
Teema:	LISA järgmise dokumendi juurde: Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, mis käsitleb Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi (EIT) 2021.–2027. aasta strateegilist innovatsioonikava: Euroopa innovatsioonivõimekuse ja -suutlikkuse suurendamine

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2019) 330 final.

Lisatud: COM(2019) 330 final

Brüssel, 11.7.2019
COM(2019) 330 final

ANNEX

LISA

järgmise dokumendi juurde:

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus,

mis käsitleb Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi (EIT)

2021.–2027. aasta strateegilist innovatsioonikava:

Euroopa innovatsioonivõimekuse ja -suutlikkuse suurendamine

{SEC(2019) 275 final} - {SWD(2019) 330 final} - {SWD(2019) 331 final}

LISA

Sisukord

1.	Sissejuhatus	2
1.1.	EIT: ELi peamine innovatsioonivahend.....	3
1.2.	Peamised tugevad küljed.....	3
1.3.	Peamised väljakutsed	6
2.	Lati kõrgemale seadmine: EIT aastatel 2021–2027	7
2.1.	Eesmärgid.....	7
2.2.	Roll programmis „Euroopa horisont“	8
3.	Euroopa innovatsioonivõimekuse ja -suutlikkuse suurendamine	9
3.1.	Teadmis- ja innovaatikakogukonnad	9
3.2.	Kõrgharidusvaldkonna innovatsioonisuutlikkuse toetamine	12
3.3.	EIT valdkonnaüleline tegevus	13
3.4.	Toimimise tagamine.....	16
3.5.	Koostoime ja vastastikune täiendavus muude programmidega	19
4.	Ressursid	20
4.1.	Eelarvevajadused.....	20
4.2.	Mõju (seire ja hindamine)	21
5.	Lisa 1A	25
6.	Lisa 1B	25

1. SISSEJUHATUS

Strateegilises innovatsioonikavas on esitatud Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi (EIT) strateegia ja prioriteedid aastateks 2021–2027. Tegemist on EIT peamise poliitikadokumendiga järgmisel programmitöö perioodil. Kavas on kindlaks määratud EIT eesmärgid, peamised meetmed, eeldatavad tulemused ja vajaminevad vahendid. Kava tagab EIT tegevuse vajaliku kooskõla [ettepanekuga programmi „Euroopa horisont“ kohta], mis on liidu raamprogramm, millega toetatakse teadusuuringuid ja innovatsiooni aastatel 2021–2027. Samuti tagab see EIT tegevuse ning liidu muude algatuste, poliitikameetmete ja vahendite asjakohase koostoime ja vastastikuse täiendavuse.

Strateegilises innovatsioonikavas aastateks 2021–2027 on arvesse võetud Euroopa Komisjoni tehtud mõjuhinnangut. Kava põhineb strateegilise innovatsioonikava projektil, mille EIT juhatus esitas Euroopa Komisjonile 20. detsembril 2017 kooskõlas EIT määrusega¹. Samuti kajastab see 2018. aasta juunis vastu võetud Euroopa Komisjoni uut [ettepanekut programmi „Euroopa horisont“ kohta], eelkõige EIT tähtsat rolli [avatud innovatsiooni] samba (III sammas) osana ning EIT panust üleilmsete probleemide lahendamisse, muu hulgas kliimaeesmärkide puhul kehtestatud sihttasemete saavutamisse, ning Euroopa tööstuse konkurentsivõime (II sammas) ja tipptasemel teaduse (I sammas) edendamisse. Kava tugineb EIT viimastel tegevusaastatel saadud kogemustele ja peamiste sidusrühmadega peetud ulatusliku konsultatsiooni tulemustele.

Strateegilises innovatsioonikavas on arvesse võetud programmi „Euroopa horisont“ strateegilist planeerimist, et tagada kooskõla raamprogrammi meetmetega, muude asjakohaste liidu programmidega ning ELi prioriteetide ja kohustustega ning suurendada vastastikust täiendavust ja koostimet riiklike ja piirkondlike rahastamisprogrammide ja -prioriteetidega.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2008. aasta määrus (EÜ) nr 294/2008, millega asutatakse Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut (ELT L 97, 9.4.2008, lk 1), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrusega (EL) nr 1292/2013 (ELT L 347, 11.12.2013, lk 174).

1.1. EIT: ELi peamine innovatsioonivahend

EIT asutati 2008. aastal, et aidata liikmesriikide ja Euroopa Liidu innovatsioonisuutlikkuse suurendamisega kaasa jätkusuutlikule majanduskasvule ja konkurentsivõime parandamisele. EIT hakkas propageerima hariduse, ettevõtluse ja teadusuuringute lõimimist (teadmiste kolmnurk), pannes samas suurt rõhku ettevõtlusvõimekusele ja innovatsioonioskustele. EIT vahehindamisel 2018. aastal leidis kinnitust, et EIT üldised aluspõhimõtted kehtivad endiselt ja innovatsioonipõhine teadmiste kolmnurga lõimimine on jätkuvalt asjakohane.

Kümme aastat pärast EIT asutamist on innovatsiooni tempo tublisti kiirenenud. Innovatsioon kujundab ümber majandussektoreid, toob kaasa murrangulised muutused olemasolevates ettevõtetes ja loob enneolematuid võimalusi. Ajal, mil üleilmne majanduskorraldus muutub ja rahvusvaheline konkurents kasvab, suureneb ELi sõltuvus talentidest ja oma suutlikkusest teha uuendusi. Valdkonnaülene ning haridus-, ettevõtlus- ja teadusringkondade vaheline ühine kavandamine, töö ja loomine ei ole kunagi olnud nii tähtis kui praegu, et aidata lahendada üleilmseid probleeme, mis on seotud kliimamuutustega, loodusvarade pillava kasutamisega, digiüleminekuga, demograafiliste muutustega või tervishoiu ja toidu tulevikuga.

[Programmi „Euroopa horisont“ käsitleva ettepanekuga], millega luuakse aastateks 2021–2027 uus teadusuuringuid ja innovatsiooni toetav raamprogramm, võttis Euroopa Komisjon kindla kohustuse suurendada veelgi Euroopa innovatsioonipotentsiaali, et Euroopa oleks suuteline reageerima tulevastele probleemidele. EIT selge roll innovatsiooni edendamisel ettevõtjate, haridusasutuste, teadlaste, ametiasutuste ja kodanikuühiskonna kokkutoomise kaudu suureneb tänu EIT paigutamisele [programmi „Euroopa horisont“ käsitleva ettepaneku] [innovatiivse Euroopa sambasse]. Kõnealune ettepanek kajastab ELi üha kõrgeleennulisemaid eesmärke innovatsiooni valdkonnas ja vajadust need eesmärgid saavutada.

1.2. Peamised tugevad küljed

EIT on alates oma asutamisest kujunenud järk-järgult edukaks vahendiks ühiskondlike probleemide lahendamisel. EIT tegutseb peamiselt teadmis- ja innovaatikakogukondade kaudu, mis on haridus- ja koolitusasutuste, ettevõtjate ning teadusasutuste vahelised ulatuslikud Euroopa partnerlused. Praegu on olemas kaheksa teadmis- ja innovaatikakogukonda, mis tegutsevad kliimamuutuste, digiülemineku, energeetika, toidu, tervise, toorainete, linnalise liikuvuse ja lisaväärtusega tootmise valdkonnas (vt joonis 2).

Iga teadmis- ja innovaatikakogukond hõlmab viit kuni kümnet ühispaiknemiskeskust,² mis peaksid tegutsema teadmiste kolmnurga praktilisel lõimimisel geograafiliste keskustena. Nende ülesehitamisel ja tegevuse korraldamisel on arvesse võetud asjaomast riiklikku ja piirkondlikku innovatsioonikonteksti ning tuginetud üleeuroopalisele teadmis- ja innovaatikakogukondade põhipartnerite laborite, büroode või linnakute võrgustikule.

Teadmis- ja innovaatikakogukonnad püüavad juhtida teadmiste kolmnurgaga seotud tegevust

- *haridus- ja koolitustegevuse* kaudu, milles pööratakse suurt tähelepanu ettevõtlusele, et koolitada välja järgmine põlvkond talente, sealhulgas EIT märgise³ saanud

² Ühispaiknemiskeskus on geograafiline piirkond, kus asuvad ja saavad hõlpsasti koostööd teha peamised teadmis- ja innovaatikakogukondade teadmiste kolmnurga partnerid, ehk kõnealuste kogukondade tegevuse keskpunkt kõnealuses piirkonnas.

³ EIT märgis on kvaliteedimärk, mille EIT annab teadmis- ja innovaatikakogukonna haridusprogrammidele, mis vastab konkreetsetele kvaliteedikriteeriumidele, mis on seotud muu hulgas ettevõtlusharidusega ja töö käigus õppimisele keskenduva innovatiivse õppekavaga.

programmide kavandamisele ja rakendamisele, eelkõige magistri- ja doktoriõppe tasandil;

- *innovatsiooni toetava tegevuse* kaudu, et töötada seoses konkreetse ärivõimalusega välja innovaatilised tooted, protsessid ja teenused;
- *ettevõtete loomise ja toetamisega seotud tegevuse*, näiteks kiirendavate kavade kaudu, et aidata ettevõtjatel arendada oma ideed edukateks ettevõteteks ja hoogustada ettevõtete kasvu.

Teadmis- ja innovaatikakogukonnad on dünaamilised innovatsiooni ökosüsteemid, kus saavutatakse mitmesuguseid tulemusi (vt allolev joonis 1).

Joonis 1. EIT senised tulemused. Allikas: EIT.

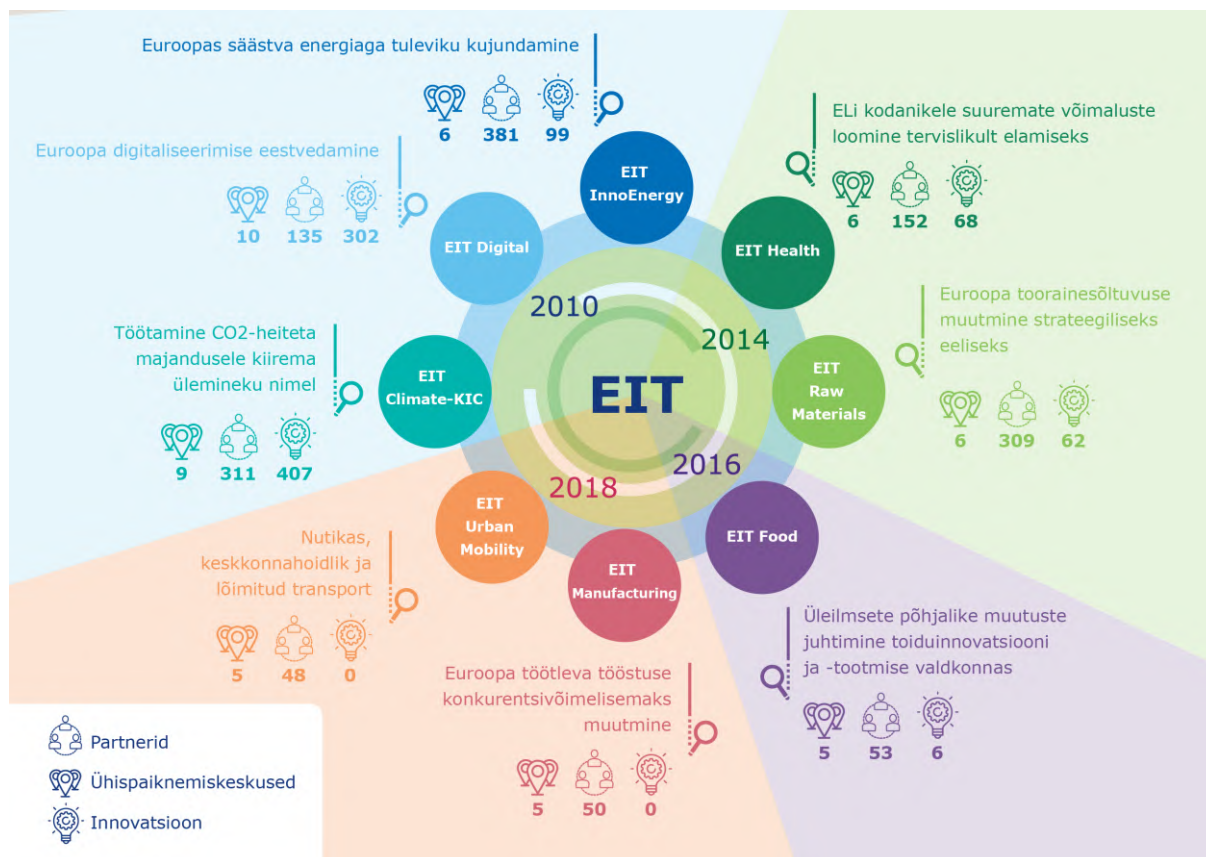
EIT mudeli keskmes on haridus ja koolitus ning võimekuse ja oskuste arendamine. Ühegi teise ELi innovatsioonitegevusega ei kaasata kõrgharidust innovatsiooni väärtusahelasse sellisel määral nagu seda teeb EIT. EIT hariduse tegevuskava on ülioluline ettevõtlike ja kõrgtasemel oskustega novaatorite arendamiseks. 2017. aastaks oli üle 1 700 inimese edukalt läbinud EIT märgisega magistri- ja/või doktoriõppe ning tuhanded osalenud ettevõtlusalases ja innovaatilises haridustegevuses.

Üleilmsete probleemide käsitlemine teadmiste kolmnurga lõimimise kaudu eristab EITd teistest innovatsioonivahenditest. Andes teadmise- ja innovaatikakogukondadele kuni 15 aastaks toetust, täidab EIT oma pikaajalist eesmärki lahendada innovaatiliste toodete ja teenuste abil üleilmseid probleeme ning tuua meie ühiskonnale ja kodanikele konkreetset kasu. Lisaks on EIT püstitanud teadmise- ja innovaatikakogukondadele eesmärgi saada 15 aasta pärast rahaliselt jätkusuutlikuks, mis on ainulaadne element, mille tulemuseks on ettevõtlusele ja tulemustele suunatud innovatsioonivahend. Selleks peavad teadmise- ja innovaatikakogukonnad välja töötama ja ellu viima tulu teenimise strateegiad, et säilitada oma innovatsiooni ökosüsteem pärast toetuslepinguga kaetud ajavahemiku lõppu.

EIT lähenemisviis toetab nii järkjärgulist kui ka murrangulist innovatsiooni, et tulemuslikult tegeleda turutõrgetega ja aidata ümber kujundada tööstusharusid. See võimaldab töötada üleilmsete probleemide lahendamiseks välja pikaajalised äristrateegiad ning aitab luua raamtingimused, mis on olulised hästi toimiva innovatsiooni ökosüsteemi kasvamiseks ja innovatsiooni edenemiseks.

EIT tagab teadmise- ja innovaatikakogukondade loomiseks, laiendamiseks ja juhtimiseks tõhusa ja tulemusliku platvormi, kus avaldub tugev võrgustiku mõju ja positiivne ülekanduv

mõju (vt allolev joonis 2). Esimesed, 2009. aastal alguse saanud teadmis- ja innovaatikakogukonnad (EIT Digital, EIT Climate-KIC ja EIT InnoEnergy) on loodud ja välja kujunenud ning pärast 2024. aastat nende partnerluse raamlepingud lõpevad, kooskõlas toetuse maksimaalse kestusega. Teise ja kolmanda etapi teadmis- ja innovaatikakogukonnad (EIT Health ja EIT Raw Materials (2014) ning EIT Food (2016)) on välja kujunemas. EIT Urban Mobility ja EIT Manufacturing, kaks teadmis- ja innovaatikakogukonda, mille loomise kohta tehti otsus 2018. aasta detsembris, alustavad tegevust 2019. aastal.

Joonis 2. EIT teadmis- ja innovaatikakogukonnad. Allikas: Euroopa Komisjon.

EIT oma kaheksa teadmis- ja innovaatikakogukonnaga, kus on üle 1 000 ettevõtlus-, teadus- ja haridusringkonnadest pärit partneri, on suurim innovatsiooni ökosüsteem, mida EL toetab. EIT on toetanud enam kui 1 200 idufirmat ja innovaatilist ettevõtet, mille tulemusel on kõnealused ettevõtted ligi meelitanud üle 890 miljoni euro välisrahastust ja toetust saanud idufirmad loonud üle 6 000 töökoha. Rohkem kui pool teadmis- ja innovaatikakogukondade partneritest on ettevõtlussektorist (tööstusharude esindajad, VKEd ja idufirmad), mis osutab turulähedusele. Partnerite arvu suurenemine teadmis- ja innovaatikakogukondades on märk EIT mudeli atraktiivsusest ja pikaajalisest potentsiaalist. 2019. aastaks osaleb EIT teadmis- ja innovaatikakogukondades üle 600 ettevõtja, 250 kõrgharidusasutuse ja 200 teadusasutuse ning üle 50 kodanikuühiskonna organisatsiooni ja ametiasutuse.

Võttes arvesse püsivaid piirkondlikke erinevusi innovatsiooni tulemuslikkuses, võttis EIT 2014. aastal kasutusele piirkondliku innovatsioonikava, et laiendada oma piirkondlikku tegevusulatust riikidele, kus innovatsioon on tagasihoidlik või mõõdukas. Selle kava kaudu on EIT laiendanud oma tegevust kõikjale Euroopasse ning pakub nüüd piirkondadele, kus innovatsioonitulemused on viletsad, võimalusi osaleda teadmis- ja innovaatikakogukonna osana teadmiste kolmnurga tegevuses. Seda kajastab ka EL 13 partneritele eraldatud EIT

rahaliste vahendite osakaal (2018. aasta seisuga 8,3 % võrreldes programmi „Horisont 2020“ raames eraldatud 4,8 %ga).

Joonis 3. EIT Euroopas. Allikas: EIT, 2018.

EIT on suutnud püsida kohanemisvõimeline ning välja töötada põhimõtted ja eeskirjad oma teadmises- ja innovaaticogukondade edukaks juhtimiseks programmi „Horisont 2020“ raames kooskõlas EIT määrusega. Kuna EIT on oma tegevuses sõltumatu, on ta oma toetusesaajate haldamisel saanud katsetada ja tulemuslikult rakendada mitut uuendust, nagu konkurentsipõhine rahastamismehhanism, rahalise jätkusuutlikkuse alased eesmärgid ja teatud peamised tulemusnäitajad.

1.3. Peamised väljakutsed

EIT on osa programmi „Euroopa horisont“ üldisest raamistikust, mille eesmärk on muu hulgas saavutada teaduslik, majanduslik/tehnoloogiline ja ühiskondlik mõju, et tugevdada liidu teaduslikku ja tehnoloogilist baasi, viia ellu liidu strateegilised poliitilised prioriteedid, edendada liidu konkurentsivõimet kõikides liikmesriikides, sealhulgas liidu tööstuses, ning aidata kaasa üleilmsete probleemide lahendamisele, sealhulgas kestliku arengu eesmärkide saavutamisele. Üks neis püüdlustes edu saavutamise põhieeldusi on reageerida püsivale vajadusele suurendada innovatsioonisutlikkust kogu liidus. EL seisab silmitsi eelkõige kolme väljakutsega, mis suunavad EIT tegevust aastatel 2021–2027 ja kajastuvad EIT üldeesmärkides.

Esiteks, tänapäeva majandus sõltub üha enam inimeste ja organisatsioonide oskusest ja suutlikkusest muuta ideed toodeteks ja teenusteks. Innovatsiooniohkused ja ettevõtluskultuur on tänapäeval otsustava tähtsusega, eriti tehnoloogia- ja teadusvaldkonnas, kuid üha enam ka muudes valdkondades. On hädavajalik veelgi suurendada Euroopa kõrgharidusasutuste innovatsioonisutlikkust. EIT-l on ainulaadsed võimalused seda programmi „Euroopa horisont“ raames teha.

Teiseks, oluline innovatsiooni soodustav tegur on füüsiline lähedus. Algatused, mille eesmärk on arendada innovatsioonivõrgustikke ning pakkuda teenuseid, millega toetatakse teadmiste

loomist, jagamist ja ülekandmist, mängivad ettevõtjate, akadeemiliste ringkondade, teadusasutuste, valitsuste ja üksikisikute vahelise suhtluse edendamisel olulist rolli. Teadustegevuse ja innovatsiooni tulemuslikkus on ELis endiselt väga erinev, nagu on näha iga-aastasest Euroopa innovatsioonitegevuse tulemustabelist. On väga tähtis, et innovatsioon oleks kaasav ja saaks alguse kohalikult tasandilt. EIT tegevusega saab tänu selles rakendatavale kohapõhisele lähenemisviisile hästi kaasa aidata kohalike innovatsiooni ökosüsteemide tugevdamisele.

Lõpetuseks, elujõuliste innovatsiooni ökosüsteemide jaoks on vaja nii teadmisi, taristut kui ka talente. Et tagada nappide vahendite nõuetekohane ja tõhus investeerimine teadusuuringutesse ja innovatsiooni, on vaja Euroopa teadus-, haridus- ja innovatsiooniringkondade koostöö raamtingimusi ja tugevat koostöid. Teadmiste kolmnurga sügavam lõimimine olemasolevate ja uute teadmis- ja innovaatikakogukondade kaudu on tõestatud viis, kuidas edendada innovatsiooni jaoks soodsat keskkonda, ning üks eesmärgi, millest EIT juhendub oma tegevuses.

2. LATI KÕRGEMALE SEADMINE: EIT AASTATEL 2021–2027

EIT kui programmi „Euroopa horisont“ lahutamatu osa aitab saavutada selle programmi üldeesmärgi ja -prioriteete. Teadmis- ja innovaatikakogukonnad on osa institutsionaliseeritud Euroopa partnerlustest, mis tähendab, et neis järgitakse teatud põhimõtteid ja elutsükli kriteeriumeid, et tagada sidusam, avatum ja mõjust lähtuvam lähenemisviis. Seepärast kajastavad EIT üldeesmärgid EIT üldist rolli programmis „Euroopa horisont“ ja tema kohta [innovatiivse Euroopa sambas].

2.1. Eesmärgid

EIT üldised sekkumisvaldkonnad on kindlaks määratud [programmi „Euroopa horisont“ käsitlevas ettepanekus]. EIT jätkab oma teadmis- ja innovaatikakogukondade toetamist, et tugevdada innovatsiooni ökosüsteeme, mis aitavad lahendada üleilmseid probleeme. Selleks edendab EIT hariduse, teaduse ja ettevõtluse lõimimist, luues sellega innovatsiooni jaoks soodsa keskkonna, toetab uut ettevõtjate põlvkonda ning soodustab innovatiivsete ettevõtete loomist, taotlede tihedat koostöid ja vastastikust täiendavust Euroopa Innovatsiooninõukoguga (EIC). Seda tehes EIT eelkõige

- (1) tugevdab kestlikke innovatsiooni ökosüsteeme kõikjal Euroopas,
- (2) edendab parema hariduse kaudu innovatsiooni ja ettevõtlust ning
- (3) toob turule uued lahendused üleilmsetele probleemidele.

Võttes arvesse väljakutseid, millega EIT-l tuleb rind pista (vt punkt 1.3), ning selleks et aidata saavutada eespool nimetatud üldeesmärgid, mis on määratud EIT jaoks kindlaks [programmi „Euroopa horisont“ käsitlevas ettepanekus], on EIT erieesmärgid aastateks 2021–2027

- (a) suurendada teadmis- ja innovaatikakogukondade ning teadmiste kolmnurga lõimimise mõju;
- (b) suurendada kõrgharidussektori innovatsioonisuutlikkust, toetades institutsiooniliste muudatuste tegemist kõrgharidusasutustes;
- (c) suurendada EIT piirkondlikku tegevusulatust, et vähendada ELis piirkondlike erinevusi innovatsioonisuutlikkuses.

2.2. Roll programmis „Euroopa horisont“

Neid eesmäärke täites aitab EIT kaasa programmi „Euroopa horisont“ teadusliku, majandusliku/tehnoloogilise ja ühiskondliku mõju üldisele saavutamisele. EIT tugevdab ka edaspidi innovatsiooni ökosüsteeme, mis aitavad lahendada üleilmseid probleeme, edendades teadmiste kolmnurga lõimimist teadmis- ja innovaatikakogukondade tegevusvaldkondades. Programmi „Euroopa horisont“ strateegilise planeerimise protsess tagab EIT tegevuse ja programmi raames toimuva ülejäänud tegevuse tihedama kooskõlastamise. Tõendid EIT varasema tegevuse kohta osutavad sellele, et EIT hakkab mängima olulist rolli avatud innovatsiooni sambas.

[Innovatiivse Euroopa] samba mõju seisukohast on väga oluline EIT ja EIC tugev koostoime. EIT ja EIC viivad ellu vastastikku täiendavat tegevust eesmärgiga ühtlustada innovaatilistele ettevõtmistele antavat toetust. Tuginedes oma teadmis- ja innovaatikakogukondade eksperditeadmistele, pakub EIT ettevõtluse hoogustamise teenuseid ja koolitust toetusesaajatele, kellele on eraldatud EIC rahalisi vahendeid.

Peale selle hõlbustab EIT EIC toetusesaajate juurdepääsu teadmis- ja innovaatikakogukondade innovatsiooni ökosüsteemidele ja teadmiste kolmnurga asjakohastele osalistele. Nii saavad EIC toetusesaajad aktiivselt osaleda teadmis- ja innovaatikakogukondade tegevuses ning kasutada nende teenuseid. Samal ajal on EIT toetusesaajatel võimalik taotleda EIC vahendeid, kui EIT teadmis- ja innovaatikakogukondade toetus ei ole kättesaadav. EIC võib aidata teadmis- ja innovaatikakogukondadelt toetust saavatel suure kasvupotentsiaaliga idufirmadel laiendada kiiresti oma tegevust. Eelkõige võivad teadmis- ja innovaatikakogukondade toel tegutsevad kõige innovaatilisemad ettevõtted saada – kui EIC nad välja valib – rahalist toetust EIC segarahastamisvahendist Accelerator ja/või InvestEU rahastamisvahenditest.

EIT tagab tugevama koostoime ka **[tipptasemel teaduse] samba** programmide ja algatustega, et kiirendada alusuuringute raames saadud teadmiste ülekandmist konkreetsetesse ühiskonnale tulu toovatesse rakendustesse. Eelkõige Marie Skłodowska-Curie meetmete puhul teeb EIT koostööd meetmete stipendiaatide innovatsiooni- ja ettevõtlusoskuste arendamiseks.

EIT annab panuse ka **[üleilmsete probleemide ja tööstuse konkurentsivõime] sambasse** ning täiendab asjakohast tegevust, et lahendada üleilmseid probleeme ja suurendada ELi konkurentsivõimet üleilmsel tasandil. Eelkõige püüab EIT anda oma teadmis- ja innovaatikakogukondade kaudu panuse asjakohastes missioonidesse ja teemavaldkondadesse ning muudesse Euroopa partnerlustesse, eeskätt toetades nõudlusega seotud meetmeid ja pakkudes kasutamisteenuseid, et hoogustada tehnosiiret ja kiirendada saavutatud tulemuste turustamist.

EIT tagab sidususe programmi „Euroopa horisont“ Euroopa innovatsiooni ökosüsteemide haruga. Eelkõige osaleb EIT aktiivselt EIC foorumi tegevuses ning loob seosed EIT kogukonna ja innovatsiooni ökosüsteeme toetava asjakohase tegevuse vahel, et vältida dubleerimist ning tagada meetmete sidusus ja vastastikune täiendavus.

Samuti uuritakse võimalusi saavutada koostoime programmi „Euroopa horisont“ tipp-pädevuste jagamise osa ja EIT toetatava teavitamistegevuse vahel. Eelkõige on tipp-pädevuste jagamisele keskenduva osa sihtriikidel kui EIT teavitamistegevuse sihtrühmal võimalik

võimendada EIT eksperditeadmisi ja toetust järgmise etapi (st turulähedase) tegevuse arendamiseks.

3. EUROOPA INNOVATSIOONIVÕIMEKUSE JA -SUUTLIKKUSE SUURENDAMINE

EIT strateegias aastateks 2021–2027 juhendatakse EIT tugevdatud rollist, keskendudes meetmetele, millega EIT toob ELi tasandil lisaväärtust ja aitab saavutada programmi „Euroopa horisont“ eesmäärke. Esiteks jätkab EIT innovatsioonisuutlikkuse ja ökosüsteemide toetamist, arendades edasi ja laiendades olemasolevaid ning luues uusi teadmisi- ja innovaatikakogukondi. Teiseks toetab EIT otse ettevõtlus- ja innovatsioonisuutlikkuse suurendamist kõrgharidussektoris, tuginedes oma kogemustele teadmiste kolmnurga lõimimisel. Lõpetuseks kannab EIT tõhusamate valdkonnaüleste meetmetega hoolt selle eest, et tema mõju ELi tasandil suureneb. Peale selle täiustab EIT oma tegevust mitmes valdkonnas, et suurendada oma tulemuslikkust, tõhusust ja mõju.

3.1. Teadmis- ja innovaatikakogukonnad

(1) Olemasolevate teadmis- ja innovaatikakogukondade toetamine

Teadmiste kolmnurga lõimimine, mille eest kannavad hoolt EIT ning ELi, liikmesriikide, piirkondliku ja kohaliku tasandi teadmis- ja innovaatikakogukonnad, on jätkuvalt väga oluline ülesanne, et tugevdada innovatsiooni ökosüsteeme ja muuta nad kestlikuks ning töötada välja uued lahendused üleilmsetele probleemidele. EIT jätkab teadmis- ja innovaatikakogukondade toetamist (vt joonis 2) ning tugevdab veelgi oma edukat platvormi, mille kaudu neid kogukondi luuakse, laiendatakse ja juhitakse. Teadmis- ja innovaatikakogukonnad jätkavad tegutsemist ühispaiknemiskeskuste vahendusel. Nad püüdleval ka edaspidi rahalise jätkusuutlikkuse poole, et saavutada avaliku ja erasektori investeringute võimendamisega pikas perspektiivis (hiljemalt 15 aasta pärast) sõltumatus EIT toetusest.

EIT eraldab suure osa oma eelarvest teadmis- ja innovaatikakogukondade toetamiseks. EIT jälgib ja analüüsib nende kogukondade tegevust ning seisab hea selle eest, et nad aitavad saavutada EIT ja programmi „Euroopa horisont“ eesmäärke. Saadud kogemustel põhineva rahalise toetuse andmise kõrval teeb EIT teadmis- ja innovaatikakogukondade üle strateegilist järelevalvet ning annab neile suuniseid horisontaalsetes ja konkreetsetes küsimustes, sealhulgas selle kohta, kuidas saavutada koostoime programmiga „Euroopa horisont“ ja muude ELi algatustega. Eelkõige aitab EIT teadmis- ja innovaatikakogukondadel luua sidemeid ning edendada ühistegevust asjakohaste Euroopa partnerlustega ning muude asjakohaste liidu algatuste ja programmide elluvijatega.

Samuti jälgib EIT oma märgise andmist teadmis- ja innovaatikakogukondade haridus- ja koolitusprogrammidele ning uurib võimalusi tõhustada kvaliteedi tagamise mehhanismi, sealhulgas välise tunnustamise ja akrediteerimise kasutamist EIT märgise puhul.

EIT hõlbustab ühiste teenuste osutamist teadmis- ja innovaatikakogukondadele, samuti kogemuste ja heade tavade vahetamist ning koostööd kõnealuste kogukondade vahel (kogukonnaülene tegevus) nii valdkondlikel kui ka horisontaalsetel teemadel. Kogukonnaülese tegevuse potentsiaal on kõige suurem, kui mitu teadmis- ja innovaatikakogukonda juba käsitlevad ühiseid ELi poliitilisi prioriteete valdkonnas, kus spetsiaalset teadmis- ja innovaatikakogukonda ei ole. Eri teadus- ja innovaatikakogukondade kaasamisel vastastikku kasu toovasse konkreetse ühistegevusse on head väljavaated saavutada koostoime. EIT hoogustab sellist tegevust ning osaleb aktiivselt kogukonnaülese

tegevuse sisu ja vormi kindlaksmääramises. EIT jälgib kogukonnaülese tegevuse elluviimist ja saavutatud tulemusi, et muuta selline tegevust teadus- ja innovaatikakogukondade strateegia lahutamatuks osaks.

(2) Teadmis- ja innovaatikakogukondade piirkondliku mõju suurendamine

EIT suurendab veelgi oma piirkondlikku mõju, edendades **avatust** võimalikele partneritele ja sidusrühmadele ning sõnastades paremini teadmis- ja innovaatikakogukondade **piirkondliku strateegia**, sealhulgas seosed asjakohaste aruka spetsialiseerumise strateegiatega.

EIT piirkondlikku innovatsioonikava, mida viivad EIT juhtimisel ellu teadmis- ja innovaatikakogukonnad, on seni järgitud vabatahtlikkuse alusel. Alates 2021. aastast saab EIT piirkondlikust innovatsioonikavast teadmis- ja innovaatikakogukondade mitmeaastase strateegia lahutamatu osa. EIT jätkab teadmis- ja innovaatikakogukondadele suuniste andmist ja toetuse pakkumist EIT piirkondlikku innovatsioonikava mitmeaastaste strateegiate koostamisel ja elluviimisel. EIT piirkondliku innovatsioonikava kohane tegevus jätkub, toetades rohkem nende riikide ja piirkondade innovatsioonisuutlikkust, mille tulemused on innovatsiooni valdkonnas viletsamad. EIT piirkondlikus innovatsioonikavas ette nähtud tegevuse elluviimiseks eraldatavad EIT eelarvevahendid moodustavad teadmis- ja innovaatikakogukondadele antavast EIT kogutoetusest vähemalt 10 %, millega suureneb sihtpiirkondadest pärit teadmis- ja innovaatikakogukondade partnerite arv. Piirkondliku innovatsioonikava kaudu toetatava tegevuse eesmärk on

- suurendada kohaliku ökosüsteemi innovatsioonisuutlikkust, kasutades suutlikkuse suurendamise meetmeid ja suheldes tihedamalt kohalike innovatsioonis osalejatega (klastrid, võrgustikud, piirkondlikud ametiasutused, kõrgharidusasutused, teadusasutused, kutseharidus- ja -õppeasutused), ning
- siduda kohalikud innovatsiooni ökosüsteemid üleeuroopaliste innovatsiooni ökosüsteemidega, tehes koostööd EIT teadmis- ja innovaatikakogukondadega ja nende ühispaiknemiskeskustega.

Et tagada teadmis- ja innovaatikakogukondade sügavam lõimimine kohalikesse innovatsiooni ökosüsteemidesse, peab iga teadmis- ja innovaatikakogukond lisaks välja töötama ja ellu viima strateegia, mille eesmärk on tugevdada sidemeid piirkondlike ja kohalike innovatsioonis osalejatega. EIT jälgib aktiivselt selle strateegia rakendamist. Kohapõhine lähenemine innovatsioonile tuleks lõimida teadmis- ja innovaatikakogukondade mitmeaastasest strateegiasse ja äriplaani ning see lähenemisviis peaks tuginema teadmis- ja innovaatikakogukondade ühispaiknemiskeskustele (ja piirkondlikule innovatsioonikavale), suurendades sellega ühispaiknemiskeskuste rolli väravana, mille kaudu pääseb ligi kõnealustele kogukondadele, ning tihendades suhtlust samas kohas paiknevate partneritega. Teadmis- ja innovaatikakogukonnad peaksid tõendama seoseid kohalike aruka spetsialiseerumise strateegiatega ning asjakohaste temaatiliste platvormide ja piirkondadevaheliste algatuste raames ellu viidava tegevusega, sealhulgas Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide korraldusastutustega. EIT jälgib ka seda, kuidas ühispaiknemiskeskused tegutsevad ja kuidas nad lõimuvad kohalikesse innovatsiooni ökosüsteemidesse.

(3) Uute teadmis- ja innovaatikakogukondade loomine

Et aidata kaasa uute ja tekkivate üleilmsete probleemide lahendamisele, loob EIT uued teadmis- ja innovaatikakogukonnad prioriteetsetes valdkondades, mille väljavalimisel on lähtutud kriteeriumidest, mille alusel hinnatakse muu hulgas kõnealuste valdkondade asjakohasust programmi „Euroopa horisont“ poliitiliste prioriteetide vaatenurgast ning nende

potentsiaali ja lisaväärtust käsitlemisel EIT mudeli kaudu. Uute teadmis- ja innovaatikakogukondade loomisel võetakse arvesse programmi „Euroopa horisont“ strateegilist planeerimist ja EIT-le aastateks 2021–2027 eraldatud eelarvet. Teadmis- ja innovaatikakogukonna konkursikutsesse märgitakse [programmi „Euroopa horisont“ käsitleva määruse] III lisas kindlaks määratud asjakohased Euroopa partnerluste valiku kriteeriumid, mille täitmisele antakse hindamise käigus hinnang.

Loetelu prioriteetsetest valdkondadest tulevaste teadmis- ja innovaatikakogukondade jaoks on esitatud käesoleva strateegilise innovatsioonikava lisas 1A.

Tuginedes EIT juhatuse ettepanekule ja selle ettepaneku analüüsile, luuakse esimene kultuuri- ja loomesektori teadmis- ja innovaatikakogukond eeldatavasti 2022. aastal, mille jaoks avaldatakse konkursikutse 2021. aastal. Sellel prioriteetsel valdkonnal on suurim vastastikune täiendavus nende kaheksa teadmis- ja innovaatikakogukonnaga, mille EIT on juba loonud, ning programmi „Euroopa horisont“ raames loodavate muude Euroopa partnerluste võimalike prioriteetsete valdkondadega. Kultuuri- ja loomesektor on sektor, kus on olemas suur kasvupotentsiaal, palju rohujuuretasandi algatusi ja kodanike suur huvi. Sektor on tugevalt lõimitud kohalikesse ja piirkondlikesse ökosüsteemidesse. Samas on see sektor endiselt väga killustatud ning novaatoritel ja ettevõtete rajajatel puuduvad vajalikud ettevõtlus- ja innovatsioonioskused. Need kitsaskohad suudaks kõige paremini kaotada teadmis- ja innovaatikakogukond, tänu teadmiste kolmnurga lõimimise mudelile, pikaajalisele perspektiivile ja kohapõhisele lähenemisviisile. Käesoleva strateegilise innovatsioonikava lisa 1B sisaldab teabelehte, milles on antud kokkuvõtlik ülevaade kultuuri- ja loomesektoris esinevatest probleemidest ning tulevase teadmis- ja innovaatikakogukonna eeldatavast mõjust.

Tulenevalt EIT kavandatud eelarvest võidakse luua 2025. aastal – pärast lisa 1A muutmist uu(t)e prioriteetse(te) valdkonna (valdkondade) lisamiseks – teine uus teadmis- ja innovaatikakogukond, mille jaoks avaldatakse konkursikutse 2024. aastal. Ühe või mitme prioriteetse valdkonna väljavalimisel juhendatakse EIT juhatuse ettepanekutest. Neis ettepanekutes võetakse arvesse programmi „Euroopa horisont“ strateegilises teadusuuringute ja innovatsiooni kavas kindlaks määratavaid prioriteetseid valdkondi ning Euroopa partnerluste valiku kriteeriumeid, eelkõige avatust, läbipaistvust, ELi lisaväärtust, sidusust ja koostoimet. Uute teadmis- ja innovaatikakogukondade väljavalimise kriteeriumid viiakse kooskõlla programmi „Euroopa horisont“ kriteeriumidega. Samuti peavad uued teadmis- ja innovaatikakogukonnad toetama ELi poliitiliste prioriteetide saavutamist, näiteks missioone ja kestliku arengu eesmärke. Kui EIT eelarves peaks tehtama kättesaadavaks veel selleks ette nähtud vahendeid, võidakse välja valida veel mõni uus teadmis- ja innovaatikakogukond.

EIT

- tugevdab innovatsiooni ökosüsteeme, toetades olemasolevaid teadmis- ja innovaatikakogukondi ka edaspidi üleilmsete probleemide lahendamisel teadmiste kolmnurga lõimimise kaudu;
- määrab kindlaks strateegiliselt ja poliitiliselt olulised teadmis- ja innovaatikakogukondade ülese koostöö valdkonnad ja edendab seda koostööd;
- kannab hoolt selle eest, et teadmis- ja innovaatikakogukonnad töötavad välja ja viivad ellu strateegia, et seada sisse koostöö ja saavutada koostoime asjakohaste

Euroopa partnerluste ning muude asjakohaste liidu algatuste ja programmidega;

- kannab hoolt selle eest, et teadmis- ja innovaatikakogukonnad rakendavad kaasavat lähenemisviisi eesmärgiga tugevdada sidemeid riiklike, piirkondlike ja kohalike innovatsioonis osalejatega;
- kannab hoolt selle eest, et EIT piirkondliku innovatsioonikava kohasel tegevusel on suurem piirkondlik mõju ning et see lõimitakse täielikult teadmis- ja innovaatikakogukondade mitmeaastasest strateegiasse;
- loob uued teadmis- ja innovaatikakogukonnad väljavalitud strateegilise tähtsusega teemavaldkondades, alustades uue teadmis- ja innovaatikakogukonna loomisest kultuuri- ja loomesektoris 2022. aastal.

3.2. Kõrgharidusvaldkonna innovatsioonisuutlikkuse toetamine

EIT on aidanud teadmiste kolmnurga lõimimise mudeli kaudu vähendada püsivat lõhet kõrghariduse, teadusuuringute ja innovatsiooni vahel. Eelkõige on EIT tänu selgele keskendumisele ettevõtlusharidusele oluline vahend inimkapitali arendamisel. Paraku avaldub EIT mõju endiselt vaid teadmis- ja innovaatikakogukondades.

Innovatsiooni laiemaks toetamiseks peavad Euroopa kõrgharidusasutused olema hariduse ja teaduse käsitluses ning ettevõtjate ja laiema kohaliku innovatsiooni ökosüsteemiga, sealhulgas kodanikuühiskonnaga koostöö tegemisel innovaatilised ja ettevõtlusmeelsed.

Selleks et arendada kõrgharidusasutused innovaatilisteks ja ettevõtlusmeelsemateks organisatsioonideks, on vaja selget strateegiat ja meetodikaraamistikku ning tuleb eraldada vahendeid. EIT-l on tänu oma kogemustele ainulaadsed võimalused toetada programmi „Euroopa horisont“ raames kõrgharidusasutuste ettevõtlus- ja innovatsioonisuutlikkust.

EIT rakendab teadmis- ja innovaatikakogukondade kaudu avatud ja sihipärasel viisil meetmeid, mille eesmärk on suurendada kõrghariduses innovatsioonisuutlikkust, et lõimida suurem arv kõrgharidusasutusi innovatsiooni väärtusahelatesse ja ökosüsteemidesse. Need meetmed täiendavad meetmeid, mida EIT rakendab haridusvaldkonnas teadmis- ja innovaatikakogukondade teadmiste kolmnurga lõimimise alase tegevuse põhiosana, eelkõige muutes need meetmed avatumaks ja ligipääsetavamaks osalistele, kes ei ole teadmis- ja innovaatikakogukondade partnerid. Nii ulatub EIT mõju teadmis- ja innovaatikakogukondadest kaugemale ning aitab EIT-l täita oma põhiülesannet suurendada jätkusuutlikku majanduskasvu ja konkurentsivõimet, parandades liikmesriikide innovatsioonisuutlikkust kooskõlas programmi „Euroopa horisont“ eesmärgiga edendada elukestva õppe kaudu ettevõtlus- ja innovatsioonioskusi, sealhulgas suurendada kõrgharidusasutuste suutlikkust kõikjal Euroopas.

EIT toetuse andmisel tuginetakse poliitikaalgatustele, nagu HEInnovate⁴ ja RIIA,⁵ mis on ennast tõestanud väärtuslikuna mitmes kõrgharidusasutuses ja liikmesriigis üle kogu ELi. EIT

⁴ HEInnovate on poliitikaraamistik, mille on välja töötanud Euroopa Komisjon ja OECD. Raamistikus pakutakse kõrgharidusasutustele meetodikat, mille abil kindlaks teha valdkonnad, kus innovatsioonisuutlikkust suurendada, ning kujundada asjakohased strateegiad ja meetmed, et saavutada soovitud mõju. HEInnovate põhineb usaldusväärsel meetodilistel tõenditel ja hõlmab kaheksat suutlikkuse suurendamise valdkonda: juhtimine ja haldamine, digiüleminek, organisatsiooniline suutlikkus, ettevõtlusõppe pakkumine ja ettevõtlusoskuste omandamine, ettevõtjate ettevalmistamine ja toetamine, teadmistevahetus, rahvusvahelistumine ning mõju mõõtmine. OECD on avaldanud mitu algatusel HEInnovate põhinevat

kavandab toetusmeetmed tihedas koostöös komisjoniga, tagades sidususe ja vastastikuse täiendavuse programmi „Euroopa horisont“, Erasmuse programmi ja muude programmide raames elluviidava asjakohase tegevusega. Kolme esimese aasta jooksul arendatakse ja täpsustatakse rakendus- ja eesmärkide saavutamise mehhanismi protsessi üksikasju ning selles katseetapis jälgitakse ja hinnatakse seda protsessi, enne kui seda veelgi täiustatakse.

EIT juhib ja koordineerib teadmis- ja innovaatikakogukondade korraldatava tegevuse elluviimist ja jälgimist. Erilist tähelepanu pööratakse selle tagamisele, et rakendatav lähenemisviis oleks kaasav, meelitamaks ligi ka kõrgharidusasutusi, mis ei ole teadmis- ja innovaatikakogukondade partnerid, et lähenemisviis oleks interdistsiplinaarne ja sektoritevaheline ning et oleks olemas seos Euroopa Komisjoni aruka spetsialiseerumise strateegiaga, asjakohaste temaatiliste platvormidega ja EIT piirkondliku innovatsioonikavaga.

EIT seob toetuse, mida ta eraldab innovatsioonisuutlikkuse suurendamiseks kõrghariduses, EIT märgisega, mida antakse praegu teadmis- ja innovaatikakogukondade haridusprogrammidele. Eelkõige võivad EIT märgist kasutada osalevad kõrgharidusasutused. EIT hõlmab oma märgisega ka elukestva õppe, kaasates laiema õpilaste sihtrühma, täiskasvanud õppijad ning väljapoole teadmis- ja innovaatikakogukondi jäävad asutused (sh kutseharidus- ja -õppeasutused). Märgise kasutamisel väljaspool EIT kogukonda on struktureerivam mõju kõikidel tasanditel (üksikisiku, programmi ja asutuse tasand).

EIT võtab eeskätt sihikule kõrgharidusasutused riikides, kus innovatsioon on tagasihoidlik või mõõdukas, ning teistes viletsate tulemustega piirkondades, mis soovivad suurendada oma innovatsioonijalajälge ja tugevdada oma aruka spetsialiseerumise strateegiaid. EIT eraldab selle meetme tarvis vähemalt 25 % kõnealuse tegevuse jaoks ette nähtud kogueelarvest.

EIT

- kavandab ja algatab koostöös komisjoniga alates 2021. aastast teadus- ja innovaatikakogukondade kaudu elluviidava tegevuse, millega toetatakse innovatsioonisuutlikkuse suurendamist kõrghariduses;
- võtab kasutusele teavituskava, et motiveerida kõrgharidusasutusi riikides, kus innovatsioon on tagasihoidlik või mõõdukas, suurendama oma innovatsioonisuutlikkust;
- jagab osalevatele kõrgharidusasutustele konkreetseid suuniseid, ekspertteadmisi ja nõu;
- tugevdab oma märgist ja kasutab seda väljaspool teadmis- ja innovaatikakogukondi, et kaasata meetmes osalevad kõrgharidusasutused.

3.3. EIT valdkonnaülene tegevus

(1) Suhtlus

riigiaruannet, mille leiab oskuste teemaliste OECD uuringute alt aadressilt <https://www.oecd-ilibrary.org/education/>.

⁵ Piirkondliku innovatsiooni mõju hindamise raamistik (RIIA) töötas välja Euroopa Komisjon esimese sammuna suunamaks ülikoolides toimuva innovatsiooni mõju hindamist parameetripõhiste juhtuuringute koostamise kaudu. Innovatsiooni mõju hindamine, näiteks RIIA raamistik, oleks võimalik siduda innovatsiooni tulemuslikkust arvesse võtvate piirkonna, riigi ja ELi tasandi rahastamisvahenditega.

EIT parandab oma suhtlust ja nähtavust. Seoses teadmis- ja innovaatikakogukondade arvu kasvuga ja uue meetmega, millega toetatakse kõrgharidusasutuste ettevõtlusmeelsuse arendamist, on EIT-l kavas näha enam vaeva selle nimel, et teda tunnustataks rohkem innovatsiooni kvaliteedimärgina. See nime tegemine ja parem suhtlus on ülioluline eelkõige kodanike seas, kuna EITst alguse saanud innovatsioon aitab näidata ELi teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi raames tehtavate ELi investeeringute konkreetset mõju. EIT rakendab kõikides liikmesriikides ja ka mujal selleks, et end peamistele sidusrühmadele (kõrgharidusasutused, teadusasutused, ettevõtjad jne) tutvustada, tõhustatud strateegiat kooskõlas programmi „Euroopa horisont“ teabevahetuspõhimõtetega.

EIT pakutavate võimaluste laiema levitamise ja parema mõistmise tagamiseks uurib EIT võimalust parandada suuniseid ja abi küsimustes, mis on seotud EIT teadmis- ja innovaatikakogukondades osalemisega kõikjal Euroopas, tuginedes Euroopas olemas olevatele teabevõrkudele.

Kandmaks hoolt selle eest, et teadmiste kolmnurka hõlmav ulatuslik sidusrühmade kogukond ELi, riikide ja kohalikul tasandil oleks teadlik kõikidest EIT (ning teadmis- ja innovaatikakogukondade) projektikonkurssidest ja rahastatavatest projektidest, teavitatakse neist programmi „Euroopa horisont“ raames ka Euroopa rahastamisvõimaluste ja hangete portaalis.

EIT korraldab vähemalt kaks korda aastas liikmesriikide esindajate rühma ja samuti komisjoni seonduvate talituste korralise koosoleku, et tagada asjakohane teabevahetus liikmesriikidega ja ELi tasandil, ning hoiab neid kursis EIT rahastatava tegevuse tulemuslikkusega ja selle raames saavutatuga. Liikmesriikide esindajate rühm tagab ka asjakohase toetuse, et siduda EIT toetatav tegevus riiklike programmide ja algatustega, sealhulgas kõnealuse tegevuse võimaliku riikliku kaasrahastamise.

EIT jätkab EIT sidusrühmade foorumi käigushoidmist ja EIT auhindade andmist, et edendada suhtlemist Euroopa teadmiste kolmnurgas osalejatega ning tunnustada kõige lootustandvamaid Euroopa ettevõtjaid ja novaatoreid.

EIT jätkab EIT vilistlaste kogukonna⁶ juhtimist ja sellele strateegiliste suuniste andmist (koostöös EIT vilistlaste nõukoguga), et suurendada võimalikult palju selle kogukonna ettevõtlusalast ja ühiskondlikku mõju ning kaasata selle liikmed pidevalt EIT toetatavasse tegevusse. Aastatel 2021–2027 kasvab see kogukond edasi ja sellesse lisanduvad vilistlased, kes on osalenud meetmetes, millega on toetatud kõrgharidusasutuste innovatsioonisuutlikkust.

(2) Heade tavade kindlakstegemine ja nende jagamine sidusrühmadega

EIT-l on väga tähtis roll heade tavade ja saadud kogemuste levitamisel. Teadmis- ja innovaatikakogukonnad ning kõrgharidusasutuste innovatsiooni- ja ettevõtlusalast suutlikkust toetavad projektid on poliitikakujundajatele väärtuslik tõendite ja eksperimentaalõppe allikas, millest saab näiteid headest tavadest ning mis toetavad ELi poliitika väljatöötamist ja rakendamist vastavates temaatilistes valdkondades.

Teadmis- ja innovaatikakogukondade häid tavasid ja kogemusi ei ole seni piisavalt süstematiseeritud ega tõhusalt levitatud. Täites poliitikakujundajate ja kogu

⁶ EIT vilistlaste kogukond koondab ettevõtjaid ja muudatuste tegijaid, kes on osalenud mõnes teadmis- ja innovaatikakogukonna ellu viidud haridus- või ettevõtlusprogrammis. Kogukond hõlmab enam kui 5 000 liikmest koosnevat võrgustikku.

innovatsioonikogukonna teadmuspartnerina oma toetavat funktsiooni, arendab EIT edasi oma rolli innovatsiooniasutuseks, mis suudab laiaulatuslikumalt avastada, analüüsida, süstematiseerida ja jagada EIT rahastatava tegevusega (haridus ja koolitus, innovatsiooni ja ettevõtluse toetamine) seotud innovaatilisi tavaid, kogemusi ja tulemusi ning tagada nende laiema rakendamise. Selles tegevuses tuginetakse seostele ja koostööle muude [programmi „Euroopa horisont“ käsitleva ettepaneku] [innovatiivse Euroopa samba] algatustega.

(3) *Rahvusvaheline koostöö*

EIT püüab suurendada EIT määruse kohaldamisalas rahvusvahelise koostöö kaudu oma tegevuse mõju ning koordineerib enda rahastatavat teadmis- ja innovaatikakogukondade rahvusvahelist tegevust. EIT järgib hoolikalt Euroopa Liidu asjakohaseid tööstuspoliitika eesmärke ning teadusuuringute ja innovatsioonitegevuse prioriteete ning tagab Euroopa lisaväärtuse.

Oma rahvusvahelises koostöös keskendub EIT, konsulteerides komisjoniga, üleilmsete ühiskondlike probleemide tõhusale käsitlemisele, andes oma panuse asjakohastes rahvusvahelistes algatustes ja kestliku arengu eesmärkide saavutamisse ning tagades juurdepääsu andekatele inimestele ning innovaatiliste lahenduste suurema pakkumise ja nõudluse. EIT ning teadmis- ja innovaatikakogukonnad kavandavad oma rahvusvahelise tegevuse ja viivad selle ellu tihedas koostöös komisjoniga, kooskõlas programmis „Euroopa horisont“ rakendatava lähenemisviisi ja muude asjakohaste ELi poliitikapõhimõtetega ning EIT juhatuse järelevalve all.

EIT

- suurendab enda nähtavust, rakendades selleks, et endale liikmesriikides oma peamiste sidusrühmade hulgas mainet kujundada, jõulisemat strateegiat;
- tagab Euroopa Liidu toetuse nähtavuse;
- uurib, kui otstarbekas on kasutada ELi olemasolevaid teabevõrke ja koordineerida neis toimuvat tegevust, et tagada EIT teadmis- ja innovaatikakogukondade võimalike partnerite parem nõustamine ja juhendamine;
- korraldab liikmesriikide esindajate rühma korralisi koosolekuid, et tagada tõhus teabevahetus liikmesriikidega;
- muudab sidusrühmade foorumi, EIT auhindade ja EIT vilistlaste kogukonna kaudu kodanike seas ja sidusrühmade kogukonnas oma tegevuse nähtavamaks;
- teeb kindlaks ja süstematiseerib EIT rahastatava tegevusega seotud kogemused ja head tavad ning jagab neid tõhusalt; teeb koostööd ELi liikmesriikide ametiasutustega nii riigi kui ka piirkondlikul tasandil, seades sisse struktureeritud dialoogi ja kooskõlastades jõupingutusi, et teha kindlaks, jagada ja levitada häid tavaid ja kogemusi;
- töötab EIT juhatuse järelevalve all välja EIT ning teadmis- ja innovaatikakogukondade rahvusvahelise koostöö põhisuunad kooskõlas komisjoni strateegiaga, mis käsitleb teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas tehtavat rahvusvahelist koostööd, ning konsulteerides vastavate komisjoni talitustega.

3.4. Toimimise tagamine

Käesolev jaotis sisaldab mitut meedet, mille eesmärk on kohandada ja parandada EIT ning teadmis- ja innovaatikakogukondade praegust toimimist. Nende meetmete elluviimist EIT tasandil jälgib tõhus ja strateegiline EIT juhatuse, kes tagab vajalikud stiimulid ja kontrolli, sealhulgas rahaliste vahendite eraldamise kaudu, kandmaks hoolt selle eest, et teadmis- ja innovaatikakogukonnad kõnealuseid meetmeid rakendavad.

(4) Teadmis- ja innovaatikakogukondade tegevusmudel

EIT annab teadmis- ja innovaatikakogukondadele tegevussuuniseid ning jälgib, et nad järgiksid usaldusväärse juhtimise põhimõtteid, programmi „Euroopa horisont“ käsitlevas määruses Euroopa partnerluste jaoks sätestatud põhimõtteid ja kriteeriume ning programmi „Euroopa horisont“ prioriteete, et nende kogukondade tulemuslikkus ja mõju oleks võimalikult suur.

Meetmeid, millega tagatakse teadmis- ja innovaatikakogukondade pidev avatus ja läbipaistvus rakendamise ajal, täiustatakse märkimisväärselt, lisades ühissätteid uute liikmete jaoks, kes toovad partnerlustesse lisaväärtust. Neilgi liikmetel tuleb tegutseda täiesti läbipaistval viisil. Teadmis- ja innovaatikakogukonnad jäävad dünaamilisteks partnerlusteks, millega uued partnerid, sealhulgas üha rohkem VKEsid, saavad vajaliku pädevuse ja strateegilise sobivuse korral liituda. Selleks et piirata rahastamise koondumist ning tagada, et teadmis- ja innovaatikakogukonnad võidavad oma tegevuses laiast partnerite võrgustikust, muudetakse äriplaani koostamise protsess (sh prioriteetide kindlaksmääramine, tegevuste valimine ja vahendite eraldamine) läbipaistvamaks ja kaasavamaks. Lisaks suurendavad teadmis- ja innovaatikakogukonnad projektikonkursside osatähtsust, eelkõige kolmandatele isikutele avatud innovatsiooniprojektide puhul. Kõigi nende meetmetega suurendatakse teadmis- ja innovaatikakogukondade tegevusse kaasatavate üksuste arvu. Teadmis- ja innovaatikakogukonnad peaksid teatama uute partnerite kaasamisest oma korrapärase aruandluses.

Kuna teadmis- ja innovaatikakogukonnad tegutsevad kogu innovatsiooni väärtusahelas, tagavad nad oma äriplaanis hariduse, ettevõtluse ja innovatsioonitegevuse asjakohase tasakaalu. Teadmis- ja innovaatikakogukondade tegevus viiakse ellu lihtsustatud, tõhusa ja kulutõhusa struktuuri kaudu, millega haldus- ja üldkulud hoitakse võimalikult väiksed. EIT seisab hea selle eest, et teadmis- ja innovaatikakogukonnad saavutavad eeldatava mõju oma äriplaanis kindlaks määratud mitmesuguse tegevuse kaudu, mis toetab tõhusalt teadmis- ja innovaatikakogukondade eesmärkide saavutamist.

Kandmaks hoolt selle eest, et iga teadmis- ja innovaatikakogukondade partner täidab algatuse lepingulise kestuse ajal oma kohustusi, jälgitakse korrapäraselt partnerite tegelikke samme võetud kohustuste täitmisel. EIT tagab, et teadmis- ja innovaatikakogukondadel on olemas riskijuhtimissüsteem, juhaks kui mõni partner ei suuda täita oma algselt võetud kohutusi.

EIT

- tagab, et teadmis- ja innovaatikakogukonnad järgivad ranget avatuse ja läbipaistvuse põhimõtet, eriti uute partnerite valimisel ja äriplaani koostamisel;
- tagab, et teadmis- ja innovaatikakogukonnad järgivad meetmete rakendamisel täielikult programmi „Euroopa horisont“ käsitlevast määrusest tulenevaid asjakohaseid nõudeid;

- tagab teadmiste kolmnurga eri tegevuste asjakohase tasakaalu äriplaanides;
- tagab, et teadmis- ja innovaatikakogukonnad hoiavad oma halduskulud võimalikult väiksed;
- tagab, et olemasolevas kaheksas teadmis- ja innovaatikakogukonnas hakatakse kasutama programmis „Euroopa horisont“ Euroopa partnerluste jaoks sätestatud rakendamiskriteeriume.

(5) *Teadmis- ja innovaatikakogukondade rahastamismudel*

EIT suurendab lihtsustatud rahastamismudeli kaudu teadmis- ja innovaatikakogukondade mõju ja rolli programmi „Euroopa horisont“ eesmärkide saavutamisel. Oma toetuse lisaväärtuse suurendamiseks kohandab EIT oma rahastamismudelit. EIT teeb täiustusi neljas põhivaldkonnas.

Esiteks kehtestab EIT kaasrahastamise määra, et suurendada avaliku- ja erasektori investeringuid. Tänu rahastamismudeli kohandamisele on teadmis- ja innovaatikakogukondadel lihtsam saada rahaliselt jätkusuutlikuks. See innustab neid vähendama partnerluse raamlepingute kestuse ajal järk-järgult EIT rahastuse osakaalu oma äriplaanis ja samas suurendama EIT-välistest allikatest pärit kaasinvesteeringuid. Kindlaksmääratud langevaid kaasrahastamise määrasid rakendatakse kogu teadmis- ja innovaatikakogukondade elutsükli etappides (alustamisetapp, kasvuetapp, väljakujunemisetapp, EIT toetuse lõpetamise etapp), nagu on näidatud allpool.

	Alustamis-etapp	Kasvuetapp	Väljakujunemis-etapp	EIT toetuse lõpetamise etapp
Aastad	1–4	5–7	8–11	12–15
EIT kaasrahastamise määr	kuni 100 %	kuni 80 %	kuni 70 %	12. aastal 50 %, edaspidi kahaneb 10 % aastas

Joonis 4. EIT kaasrahastamise määr aastatel 2021–2027

Teiseks hakatakse praeguses toetuste andmise protsessis rohkem arvesse võtma konkurentsivõimet ja tulemusi ning kasutama mitmeaastaseid toetusi. EIT juhatus annab teadmis- ja innovaatikakogukondadele tugevamad stiimulid, mis põhinevad eelkõige kogukondade individuaalsel tulemuslikkusel, et tagada võimalikult suur mõju. Seepärast muudab EIT oma konkurentsipõhise rahastamise sätteid, et suurendada programmi „Euroopa horisont“ raames oma mõju.

Kolmandaks kohaldab EIT rangeid eeskirju, et tugevdada enne teadmis- ja innovaatikakogukondade seitsmenda tegevusaasta lõppu läbivaatuse mehhanismi. See välisekspertide abil tehtav vaheläbivaatamine peaks olema kooskõlas parimate rahvusvaheliste tavade ja programmis „Euroopa horisont“ Euroopa partnerluste jaoks sätestatud seire- ja hindamiskriteeriumidega ning see peaks toimuma enne esimese seitsme aasta lõppu. Läbivaatamise tulemusel teeb EIT juhatus otsuse jätkata teadmis- ja innovaatikakogukonnale rahalise toetuse andmist või lõpetada selle andmine (ning seega mitte pikendada asjaomase teadus- ja innovaatikakogukonnaga sõlmitud partnerluse raamlepingut) ja jaotada vahendid ümber tulemuslikuma tegevuse toetamiseks.

Lõpetuseks jätkab EIT lihtsustamiseks tehtavaid jõupingutusi, et vähendada teadmis- ja innovaatikakogukondade põhjendamatut halduskoormust⁷ ning võimaldada neil rakendada oma iga-aastast äriplaani ja mitmeaastast strateegiat paindlikult ja tõhusalt. See hõlmab kindlasummaliste maksete või ühikuhindade kasutamist asjakohase teadmis- ja innovaatikakogukondade tegevuse puhul. Peale selle allkirjastab EIT – kui see on asjakohane – teadmis- ja innovaatikakogukondadega asjakohaste partnerluse raamlepingute raames mitmeaastased toetuslepingud, et vahendite kasutamist oleks võimalik eelkõige innovatsioonitegevuse puhul paremini planeerida ning et teadmis- ja innovaatikakogukondade tegevuses osalevatel partneritel oleks lihtsam võtta suuremaid kohustusi ja teha pikaajalisi investeeringuid. Need mitmeaastased toetuslepingud ei tohiks olla pikemad kui kolm aastat.

EIT

- rakendab uut rahastamismudelit, mille eesmärk on innustada teadmis- ja innovaatikakogukondade partnereid võtma suuremaid kohustusi;
- täiustab pidevalt rahastamismudelit, lihtsustades teadmis- ja innovaatikakogukondade aruandlust, ning allkirjastab teadmis- ja innovaatikakogukondadega asjakohaste partnerluse raamlepingute raames mitmeaastased toetuslepingud, kui seda peetakse asjakohaseks;
- kohandab toetuste andmise protsessi, et võtta arvesse tulemuslikkust ja tulemusi;
- tõhustab iga teadmis- ja innovaatikakogukonna tegevuse põhjalikku läbivaatamist enne seitsmenda tegevusaasta lõppu, et aidata juhatusel teha otsus rahalise toetuse andmise jätkamise või lõpetamise kohta, kooskõlas programmi „Euroopa horisont“ Euroopa partnerlusi hõlmava raamistikuga.

(6) EIT suhted teadmis- ja innovaatikakogukondadega pärast partnerluse raamlepingu lõppemist

Tuginedes põhjalikule sõltumatule uuringule määratleb EIT tihedas koostöös komisjoniga 2023. aasta lõpuks oma suhted teadmis- ja innovaatikakogukondadega, kes ei saa programmitöö perioodil 2021–2027 enam toetust. Juhul kui lõplik läbivaatamine annab positiivse tulemuse, võib EIT sõlmida teadmis- ja innovaatikakogukonnaga koostöömemorandumi, et säilitada kogukonnaga koostöö pärast partnerluse raamlepingu lõppemist. See memorandum peaks hõlmama muu hulgas õigusi ja kohustusi, mis on seotud

- EIT kaubamärgi kasutamisega ning osalemisega EIT auhindade algatuses ja muudes EIT korraldatavates algatuses;
- EIT märgise kasutamisega haridus- ja koolitusprogrammide puhul;
- osalemisega EIT konkurentsipõhistel projektikonkurssidel, mis korraldatakse teadmis- ja innovaatikakogukondade ülese tegevuse ja ühiste teenuste jaoks, ning
- suhetega EIT vilistlaste kogukonnaga.

EIT

⁷ Eelkõige lõpetatakse iga-aastane aruandmine teadus- ja innovaatikakogukondade lisategevusest, nagu on soovitanud kontrolllikoda oma 2016. aasta eriaruandes (1. soovitus, lk 51).

- töötab välja üldpõhimõtted, mis käsitlevad suhteid teadmis- ja innovaatikakogukondadega pärast partnerluse raamlepingu lõppemist, kooskõlas programmi „Euroopa horisont“ Euroopa partnerlusi hõlmava raamistikuga;
- sõlmib lõpliku läbivaatamise positiivse tulemuse ja EIT juhatuse otsuse korral teadmis- ja innovaatikakogukonnaga koostöömemorandumi, et asjaomane kogukond jääks EIT kogukonna aktiivseks liikmeks.

3.5. Koostoime ja vastastikune täiendavus muude programmidega

EIT-l on tänu oma tegevuse laiaulatuslikkusele ja selgele rollile head võimalused saavutada koostoime ja vastastikune täiendavus muude ELi programmide ja vahenditega, sealhulgas tugevdades teadmis- ja innovaatikakogukondade toetamist nende tegevuse kavandamisel ja elluviimisel. Allpool on esitatud konkreetsed näited sellest, kus EIT aitab saavutada – lisaks programmile „Euroopa horisont“ – keskmise kuni pika aja jooksul koostoimet.

Erasmuse programm

- Erasmuse programmi elluviijad ja EIT loovad oma vastavate kogukondade koostoime. Koostööd tehakse eesmärgiga tagada Erasmuse üliõpilastele, kes õpivad teadmis- ja innovaatikakogukondade partneriks olevates kõrgharidusasutustes, juurdepääs teadmis- ja innovaatikakogukondade suvekoolidele või muudele asjakohastele koolitustele (nt ettevõtluse ja innovatsiooni juhtimise valdkonnas) ning luua kontakte teadmis- ja innovaatikakogukondade vilistlaste võrgustikuga.
- Koostöö võib hõlmata ka koolitust, mida EIT või teadmis- ja innovaatikakogukonnad pakuvad õppejõududele (sh teadmis- ja innovaatikakogukondade välistest kõrgharidusasutustest) seoses ettevõtlust ja innovatsiooni lõimiva õppekavaga, ning selliste innovaatiliste tavade katsetamist, rakendamist ja ulatuslikumaks muutmist, mille teadmis- ja innovaatikakogukonnad on välja töötanud Erasmuse võrgustikes (nagu kõrgharidusasutuste ja ettevõtjate teadmüühendused) või Erasmuse võrgustike liikmed teadmis- ja innovaatikakogukondades.
- Võimaluse korral tagatakse koostoime Euroopa ülikoolide algatusega, mis võib aidata süvalaiendada EIT haridusalast tegevust, et saavutada süsteemne mõju.

Digitaalse Euroopa programm

- Teadmis- ja innovaatikakogukondade ühispaiknemiskeskused teevad koostööd Euroopa digitaalse innovatsiooni keskustega, et toetada tööstussektori ja avaliku sektori asutuste digiüleminekut.
- Uuritakse võimalusi, kuidas teadmis- ja innovaatikakogukonnad saaksid kasutada hariduse ja koolituse valdkonnas ning innovatsiooniprojektides katsetamise ja tõestamise otstarbel digitaalse Euroopa programmi raames välja töötatud taristut ja vahendeid (nt andmeressursid ja tehisintellekti algoritmide kogud, liikmesriikide kõrgjõudlusega andmetöötamise pädevuskeskused).

Ühtekuuluvuspoliitika fondid (eeskätt Euroopa Regionaalarengu Fond ja Euroopa Sotsiaalfond)

- EIT teadmis- ja innovaatikakogukonnad edendavad oma ühispaiknemiskeskuste ja piirkondliku innovatsioonikava üksuste kaudu teadmiste kolmnurgas osalejate (haridus-, teadus- ja ettevõtlusringkonnad) ja korraldusasutuste vahelist piirkondlikku ja piirkondadevahelist koostööd koostoimes piirkondadevahelise

koostöö ja investeerimisega, mis toimub aruka spetsialiseerumise seonduvate esmatahtsate valdkondade väärtusahelates, ning edendavad aruka spetsialiseerumise temaatiliste platvormide tööd. Samuti uurib EIT võimalust aidata parimate tavade vahetamisega ellu viia ühtekuuluvuspoliitika fondide raames rakendatavaid oskuste arendamise algatusi.

- EIT teadmis- ja innovaatikakogukonnad edendavad koostööd aruka spetsialiseerumise platvormidega, eelkõige projektide puhul, mille raames on saadud ühtekuuluvuspoliitika fondide korraldusasutustega koos töötamise kogemusi, et hõlbustada EIT vahendite, ühtekuuluvuspoliitika fondide ning muude Euroopa, riiklike ja/või piirkondlike programmide koostoimet.

InvestEU programm

- EIT teadmis- ja innovaatikakogukonnad püüavad teha koostööd InvestEU programmi nõustamiskeskusega, et pakkuda teadmis- ja innovaatikakogukondade toel tegutsevatele ettevõtetele projektide koostamisel, arendamisel ja elluviimisel tehnilist tuge ja abi.
- EIT teadmis- ja innovaatikakogukonnad aitavad varustada teabega InvestEU portaali, et tuua investorid teadmis- ja innovaatikakogukondade toetatavatele ettevõtetele lähemale, tehes tihedat koostööd komisjoni talitustega.

Programm „Loov Euroopa“

- Uus programm „Loov Euroopa“ on eriti asjakohane kultuuri- ja loomesektoris loodava teadmis- ja innovaatikakogukonna tegevuse puhul. Tugev koostoime ja suur vastastikune täiendavus kõnealuse programmiga tagatakse sellistes valdkondades nagu loomingulised oskused, töökohad ja ärimudelid.

Ühtse turu programm

- Teadmis- ja innovaatikakogukonnad püüavad teha koostööd Euroopa ettevõtlusvõrgustiku ja selle valdkondlike rühmadega, et hõlbustada ettevõtjate jaoks, kes soovivad arendada oma tegevust kogu ELis ja ka mujal, ettevõtjatevahelist koostööd, tehnosiiret ja innovatsioonipartnerluste loomist. Selle võrgustiku organisatsioonid tutvustavad EIT teadmis- ja innovaatikakogukondade tegevust oma VKEdest klientide seas. EIT uurib võimalust teha koostööd seoses uutele ettevõtjatele mõeldud liikuvusprogrammidega, et suurendada nende ettevõtjate ettevõtlusoskusi.

4. RESSURSID

4.1. Eelarvevajadused

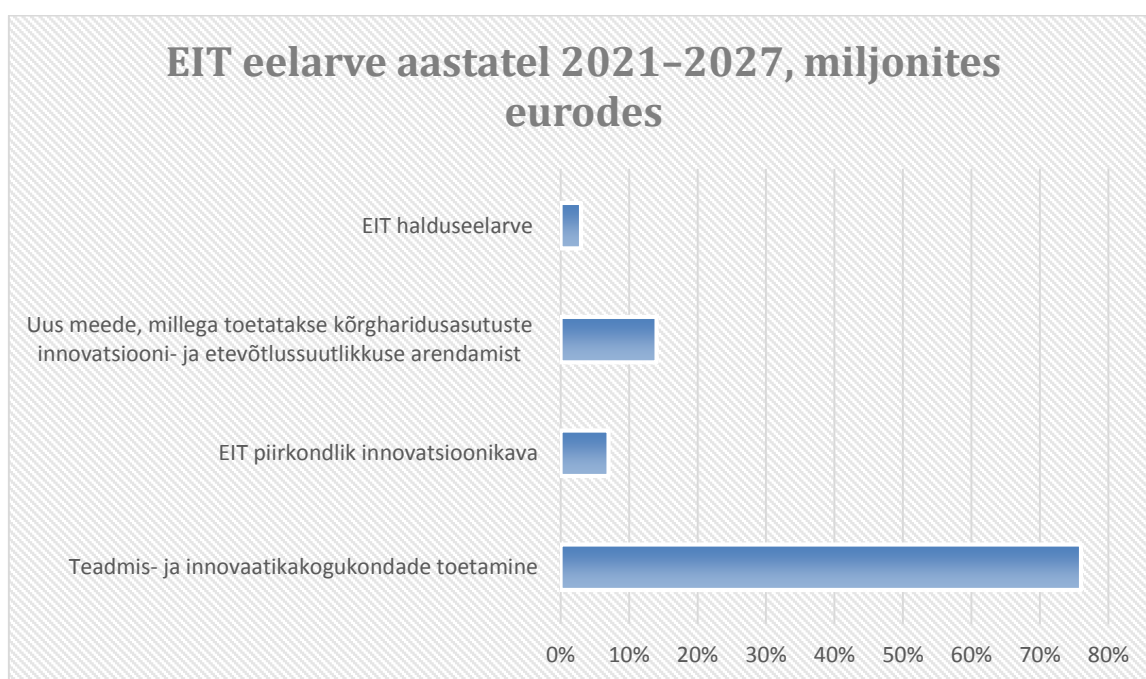
Ajavahemikus 2021–2027 vajab EIT [3 000] miljonit eurot kolme põhikomponendi jaoks: 1) kulutused, mis on seotud kaheksa olemasoleva teadmis- ja innovaatikakogukonnaga (võttes arvesse seda, et kolme kogukonna partnerluse raamleping 2024. aastal lõpeb) ning kahe uue teadmis- ja innovaatikakogukonna loomisega (2022. ja 2025. aastal); 2) EIT uue toetus- ja koordineerimismeetme kasutuselevõtt ning 3) halduskulud.

Ligikaudu [2 500] miljonit eurot (83,3 % EIT kogueelarvest) on kavandatud olemasolevate ja uute teadmis- ja innovaatikakogukondade rahastamiseks, sellest [200] miljonit eurot on ette nähtud piirkondliku innovatsioonikava jaoks. Kaasrahastamise määra kehtestamise tulemusel kaasavad teadmis- ja innovaatikakogukonnad eeldatavasti lisaks [1 500] miljonit eurot

muudest avaliku ja erasektori allikatest. Eelarve kahe uue teadmis- ja innovaatikakogukonna loomiseks (vastavalt 2022. ja 2025. aastal) on ligikaudu [300] miljonit eurot. Kui EIT eelarves peaks tehtama kättesaadavaks veel selleks ette nähtud vahendeid, võib EIT luua veel teadmis- ja innovaatikakogukondi.

EIT võtab kasutusele uue toetusmeetme, et aidata suurendada kõrgharidusasutuste ettevõtlus- ja innovatsioonisuutlikkust. Selle meetme jaoks on vaja horisontaalset projektijuhtimist ja seireteenuseid. Selle tegevuse jaoks tuleb EIT eelarves ette näha umbes [400] miljonit eurot (kuni 14 %), millest [120] miljonit eurot eraldatakse alustamisetapi jaoks (esimesed kolm aastat) ja ülejäänud laiendamisetapi tarvis (viimased neli aastat).

EIT jätkab lihtsa ja dünaamilise organisatsioonina. Halduskulud, mis hõlmavad vajalikke personali-, juhtimis-, taristu- ja tegevuskulusid, suurenevad, kuid ei ületa keskmiselt 3 % EIT eelarvest. Osa halduskuludest katab Ungari, pakkudes kuni 2029. aasta lõpuni tasuta kontoripinda. Seepärast on halduskulud aastatel 2021–2027 ligikaudu 73 miljonit eurot. Eelarve jaotumist on kirjeldatud allpool.

4.2. Mõju (seire ja hindamine)

EIT mõju mõõtmist täiustatakse järgmisel programmitöö perioodil pidevalt, võttes arvesse seni saadud õppetunde ja kogemusi. EIT rakendab hindamis-, aruandlus- ja seireraamistikku, millega tagatakse sidusus programmi „Euroopa horisont“ puhul rakendatava üldise lähenemisviisiga ning ühtlasi ka paindlikkus. Eelkõige täiustatakse komisjoni, EIT ning teadmis- ja innovaatikakogukondade vahelist tagasisideahelat, et käsitleda eesmäärke järjepideval, sidusal ja tõhusal viisil.

Hindamine

Komisjon hindab korrapäraselt EIT tegevust, sealhulgas seda, mis viiakse ellu teadmis- ja innovaatikakogukondade kaudu, kooskõlas EIT määruse ja programmi „Euroopa horisont“ käsitleva määrusega. Selle hindamise raames vaadeldakse EIT, kaasa arvatud teadmis- ja innovaatikakogukondade tegevuse tulemuslikkust, tõhusust, asjakohasust, sidusust ja ELi

lisaväärtust. Antavad hinnangud tuginevad sõltumatutele välishinnangutele ning neid võetakse arvesse programmi „Euroopa horisont“ vahe- ja järelhindamisel. Peale selle vaatab EIT enne partnerluse raamlepingu alusel tegutsemise seitsmenda ja neljateistkümnennda aasta lõppu põhjalikult läbi iga teadmis- ja innovaatikakogukonna tegevuse.

Aruandlus ja seire

Teadmis- ja innovaatikakogukondade tegevuse tulemuslikkuse jälgimine ja sellest aru andmine on EIT esmane ülesanne, mida täidetakse koostöös programmi „Euroopa horisont“ ühiste korporatiivteenuste pakkujatega. Teadmis- ja innovaatikakogukondade jaoks ette nähtud aruandlus- ja seiresüsteem lõimitakse programmi „Euroopa horisont“ üldisesse seiresüsteemi, eelkõige rakendades ühiseid andmemudeleid, sealhulgas andmete kogumist. Komisjon osaleb kõikide EIT väljatöötatavate või kasutatavate asjakohaste mõju- ja seirenäitajate ja -vahendite kujundamises, et tagada kokkusobivus ja järjepidevus programmi „Euroopa horisont“ üldise seiresüsteemiga, sealhulgas peamiste mõjuahelanäitajate, Euroopa partnerluse puhul kohaldatavate kriteeriumide ja strateegilise planeerimise protsessiga. Lisaks võtab EIT arvesse innovatsiooniradari meetodika kasutamist programmis „Euroopa horisont“ ning uurib oma seiretegevuse tõhustamiseks, kuidas teadmis- ja innovaatikakogukonnad saaksid seda meetodikat võimendada.

Kokkuvõttes on EIT ülesanne jälgida korrapäraselt teadmis- ja innovaatikakogukondade tegevuse tulemuslikkust ning kohandada pidevalt oma seiresüsteemi kooskõlas programmis „Euroopa horisont“ Euroopa partnerluse jaoks esitatud järelevalve- ja aruandlusraamistikuga ning koostöös kõnealuse programmi ühiste korporatiivteenuste pakkujatega. Teadmis- ja innovaatikakogukonnad kasutavad selle seire tulemusi oma äriplaani koostamisel ning EIT kasutab neid otsuste tegemisel eelarvevahendite eraldamise kohta ning teadmis- ja innovaatikakogukondadega kui toetusesaajatega sõlmitavate partnerluse raamlepingute ettevalmistamisel.

EIT tegevusel, sealhulgas sellel, mis viiakse ellu teadmis- ja innovaatikakogukondade kaudu, on eeldatavasti

- (1) *majanduslik/innovatsioonialane mõju*, sest see mõjutab ettevõtete loomist ja kasvu ning üleilmsetele probleemidele uute innovaatiliste lahenduste loomist ning sellega tekitatakse otseselt ja kaudselt töökohti ning kaasatakse muid avaliku ja erasektori investeeringuid;
- (2) *teaduslik ja hariduslane mõju*, sest sellega tugevdatakse teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas inimkapitali, edendatakse nii üksikisiku kui ka organisatsiooni tasandil innovatsiooni- ja ettevõtlusoskusi ning soodustatakse teadmiste ja innovatsiooni levimist ühiskonnas;
- (3) *ühiskondlik mõju*, sest selle raames käsitletakse kliimamuutuste, energeetika, toorainete, tervise ja toidu valdkonnas kehtestatud ELi poliitilisi prioriteete, kasutades innovaatilisi lahendusi ning kaasates kodanikke ja lõppkasutajaid, ning sellega suurendatakse ühiskonnas innovaatiliste lahenduste kasutamist neis valdkondades.

Allpool toodud tabelis on esitatud mittetäielik loetelu juhtimisnäitajatest ja nendega seotud eesmärkidest, mida EIT aastatel 2021–2027 jälgib. Tabel sisaldab peamisi sisendeid ja väljundeid käsitlevaid näitajaid, mille abil jälgida, kuidas EIT saavutab aastatel 2021–2027 oma põhieesmärgi, näiteks edendab parema hariduse kaudu innovatsiooni ja ettevõtlust,

suurendab oma piirkondlikku mõju ning avatust võimalikele partneritele ja sidusrühmadele ning toob turule innovaatilised lahendused üleilmsetele probleemidele.

EIT töötab koos komisjoniga kooskõlas programmi „Euroopa horisont“ näitajate raamistiku arendamisega välja teadmis- ja innovaatikakogukondade tegevusvaldkondades kasutatavad lisanäitajad, sealhulgas ühiskondliku mõju näitajad, milles kajastub Euroopa partnerluse puhul järgitav üldine teadusliku, majandusliku ja ühiskondliku mõju suurendamise strateegia. Mõjunäitajate programmiga „Euroopa horisont“ vastavusse viimise eesmärk on jälgida püstitatud eesmärkide saavutamisel aja jooksul tehtavaid edusamme. Sellega tagatakse tõendusbaas, mis võimaldab võrrelda teadmis- ja innovaatikakogukondade tulemusi ja mõju ülejäänud programmi tulemuste ja mõjuga. Lisaks kannab EIT hoolt selle eest, et seiresüsteem hõlmab teadmis- ja innovaatikakogukonna mudelile eriomase tegevusega seotud edusamme, näiteks edusamme teadmiste kolmnurga lõimimise ja ettevõtlusoskuste vallas. Nende lisanäitajate eesmärk on jälgida aja jooksul tehtavaid edusamme ja saavutatavat mõju. Näiteks näitajate abil, mis on seotud EIT hariduslase tegevusega (sh tegevusega, millega toetatakse kõrgharidusasutuste suutlikkust), jälgitakse inimkapitali oskuste omandamist (lühiajalises perspektiivis), karjääri (keskpikas perspektiivis) ja töötingimusi (pikas perspektiivis), kõrgharidusasutuste kaasamist ja nende suutlikkuse suurendamist (lühikeses perspektiivis) ning kõrgharidusasutuste rolli ja tulemuslikkust kohalikes innovatsiooni ökosüsteemides (keskpikas ja pikas perspektiivis).

EIT juhtimisnäitajad	Eesmärk 2023. aastaks (2020. aasta lähteolukord)	Eesmärk 2027. aastaks (2020. aasta lähteolukord)
EIT ning teadmis- ja innovaatikakogukondade tegevuses osalevate üksuste/organisatsioonide arv	20 % kasv	50 % kasv
Turule toodud innovaatiliste toodete ja teenuste arv	1 500	4 000
EIT ning teadmis- ja innovaatikakogukondade tegevusse kaasatud kõrgharidusasutuste arv	300, neist 100 uue hariduslase meetme kaudu	750, neist 450 uue hariduslase meetme kaudu
EIT ning teadmis- ja innovaatikakogukondade hariduslasesse tegevusse kaasatud õpilaste arv	10 000	30 000
Toetust saanud idufirmade arv	300	700
Teadmis- ja innovaatikakogukondade kaasrahastus	700 miljonit eurot	1 500 miljonit eurot
Selliste EIT ning teadmis- ja innovaatikakogukondade tegevuses osalevate üksuste/organisatsioonide arv, mis on pärit piirkondadest, kus ei ole teadmis- ja	50 % kasv	100 % kasv

EIT kannab hoolt selle eest, et andmed, mille ta kogub oma siseseiresüsteemi abil, sealhulgas teadmis- ja innovaatikakogukondade tulemused, lõimitakse täielikult programmi „Euroopa horisont“ üldisesse andmehaldussüsteemi. EIT seisab hea selle eest, et tema tehtud seire ja hindamise käigus saadud üksikasjalik teave tehakse õigel ajal kättesaadavaks ning et sellele pääseb ligi programmi „Euroopa horisont“ rakendamist kajastava ühise elektroonilise andmebaasi kaudu. Peale selle tagab EIT eraldi aruandmise kvantitatiivsest ja kvalitatiivsest mõjust, sealhulgas lubatud ja tegelikult antud rahalistest toetustest.

EIT

- täiustab oma praeguseid seiresüsteeme ning kehtestab aruandlus- ja seireraamistiku, sealhulgas mõjunäitajad, mis on kooskõlas [programmi „Euroopa horisont“] peamiste mõjuahelatega;
- jälgib korrapäraselt teadmis- ja innovaatikakogukondade tegevuse tulemuslikkust, väljundeid, tulemusi ja edusamme mõju saavutamisel kooskõlas [programmi „Euroopa horisont“ raamistikuga];
- tagab spetsiaalsete ühiskondliku mõju näitajate väljatöötamise teadmis- ja innovaatikakogukondade tegevusvaldkondades ning nende korrapärase jälgimise kooskõlas programmi „Euroopa horisont“ ühiskondlikku mõju käsitleva raamistikuga;
- tagab aruandmise kvantitatiivsest ja kvalitatiivsest mõjust, sealhulgas rahalistest toetustest;
- tagab juurdepääsu teadmis- ja innovaatikakogukondade tulemustele ja projektiandmetele ning lõimib need programmi „Euroopa horisont“ üldisesse andmehaldus- ja aruandlussüsteemi.

5. LISA 1A

Prioriteetsed valdkonnad uute teadmise- ja innovaatikakogukondade loomiseks

1. Kultuuri- ja loomesektor

6. LISA 1B

TEABELEHT KULTUURI- JA LOOMESSEKTORI TEADMIS- JA INNOVAATIKAKOGUKONNA KOHTA

(7) Probleemid

Kultuuri- ja loomesektor võib pakkuda horisontaalse lahenduse mitmele tekkivale probleemile, mis on laadilt püsivad ning millega on võimalik tegeleda teadus- ja innovatsioonitegevuse kaudu. Need probleemid saab jagada nelja rühma: 1) Euroopa loovus, kultuuriline mitmekesisus ja väärtused; 2) Euroopa identiteet ja ühtekuuluvus; 3) Euroopa tööhoive, majanduslik vastupanuvõime ja arukas majanduskasv ning 4) Euroopa kui üleilmne osaleja.

Euroopa loovus ja kultuuriline mitmekesisus sõltuvad vastupanuvõimelisest ja tugevast kultuuri- ja loomesektorist. Paraku seistakse selles sektoris – eelkõige audiovisuaal- ja muusikatööstuses – seoses üleilmsete osalejate pakutava konkurentsi suurenemise ja digiüleminekuga silmitsi mitme probleemiga.

- Tootjad, turustajad, ringhäälinguorganisatsioonid, kinod ja igat liiki kultuuriorganisatsioonid peavad tegema uuendusi, et meelitada ligi uusi publikupõlvkondi.
- Kultuuri- ja loomesektoris napib ettevõtlus- ja valdkonnaüleseid oskusi nii tekkivates allsektorites kui ka ammu väljakujunenud sektorites, kus toimub põhjalik digiüleminek⁸. Neid oskusi on vaja innovatsiooni jaoks ja need on üliolulised seoses muutustega, mis toimuvad kõnealuse sektori tööturul.

Euroopa identiteedi ja ühtekuuluvusega seotud ühiskondlikele probleemidele on üldjuhul omane ühiskonna eri osi, sealhulgas eri piirkondi ühendavate sildade puudumine. Siia kuuluvad probleemid, mis on seotud sotsiaalse tõrjutusega, vajadusega luua tihedamaid kultuuridevahelisi sidemeid ning kultuurilisele mitmekesisusele ja ühisele pärandile tugineva ühtekuuluvustunde arendamisega. Neid probleeme saaks lahendada kogukonna suurema kaasamisega, innovatsiooniga disainis, arhitektuuris ja avaliku ruumi kasutamises ning kultuuripõhise sotsiaalse innovatsiooniga. Probleemid on põhjustatud eelkõige järgmisest.

- Teadlased ning teadusasutused ja tööstussektor teevad vähe koostööd ning teadusuuringute ja innovatsiooni alaseid jõupingutusi ei kooskõlastata ning meetodeid, tulemusi ja parimaid tavasid ei jagata piisavalt. Peale selle jääb lõviosa

⁸ Euroopa ülikoolide kultuuri- ja loomeerialade õppekavades keskendutakse peamiselt loovusele ning lõpetajad ei ole alati valmis sisenema tänapäeva tööturule, kuna neil puuduvad valdkonnaüleised oskused (ettevõtlus-, digi- ja finantsjuhtimisoskused). ELi kõrgharidusasutused jäävad kommunikatsiooni- ja meediaõppes USA kõrgharidusasutustest maha (samal ajal kui traditsioonilisemates valdkondades, nagu kunst ja disain või etenduskunstid, on ELi ülikoolide tulemused paremad).

kultuuri- ja loomesektoris tehtavatest teadusuuringutest tõlkimata, mis toob kaasa kordamise, sest teadlased ei ole sageli sarnastest projektidest teadlikud.

- Loomeklastriid ja innovatsioonikeskused ei ole piisavalt lõimitud.
- Paljudes Euroopa piirkondlikes aruka spetsialiseerumise prioriteetides lähenetakse kultuurile eri nurga alt (kultuuripärand, loomesektorid jne). Võttes arvesse kultuuri ja loovuse tähtsat rolli linnade ja piirkondade majanduslikus ja sotsiaalses arengus ning väljavaateid lahendada kultuuri ja loovuse abil kõikjal Euroopas erinevustega seotud probleeme, on kultuuri- ja loomesektori teadmisi- ja innovaatikakogukonna potentsiaal suur.

Euroopa tööhõive, majandusliku vastupanuvõime ja aruka majanduskasvuga seotud probleemid hõlmavad majanduslikke probleeme, nagu tööpuudus (eriti noorte hulgas) ja üleilmne konkurents.

- Turg on väga kontsentreeritud: umbes pool kogu käibest ja lisaväärtusest tekib Saksamaal, Ühendkuningriigis ja Prantsusmaal.
- Euroopa tööstusharud pistavad rinda digiteerimise ja üleilmastumisega, mis mõjutab tugevalt seda, kuidas loovisikud loovad ja levitavad oma töid ja suhtlevad oma publikuga. DVDde turu kadumine, tarbijate uued ootused ja USA stuudiote jätkuv võimsus koos üleilmsete digihiidude, nagu Amazon, iTunes, Google ja Netflix, tõusuga on mõjutanud traditsioonilist väärtusahelat.

Euroopa kui üleilmse osaleja roll hõlmab vajadust tõhustada Euroopas loodud kultuurisisu levitamist. Euroopa peab jääma konkurentsivõimeliseks üleilmses digitaalses võidujooksus, mida peetakse eesmärgiga luua uusi tehnoloogialahendusi (nagu tehisintellekt, asjade internet, plokiahelatehnoloogia), mille puhul kultuuri- ja loomesektor on oluline üleilmne sisu, toodete ja teenuste looja. Peale selle aitab kultuuri- ja loomesektor (disain, arhitektuur jne) üleilmsel tasandil aktiivselt kaasa kestlikule arengule ja keskkonnahoidlikule innovatsioonile ning kultuurisisu (kirjanduse, filmide ja kunstiteoste) abil saab suurendada teadlikkust ökoloogilistest probleemidest ja kujundada avalikku arvamust.

(8) Asjakohasus ja mõju

Kultuuri- ja loomesektoris loodav EIT teadmisi- ja innovaatikakogukond aitab tänu oma terviklikule lähenemisviisile tegeleda kõikide eespool kindlaks määratud probleemidega. See teadmisi- ja innovaatikakogukond, mis hõlmab peaaegu kõiki eluvaldkondi, ühiskonnarühmi ja majandussektoreid, on majandusliku ja ühiskondliku mõju vaatenurgast väga asjakohane, pakkudes strateegilisi majandusliku, tehnoloogilise ja sotsiaalse innovatsiooni võimalusi.

Kultuuri- ja loovuspõhise innovatsiooniga suurendatakse Euroopa konkurentsivõimet kas otse, luues uusi ettevõtteid ja töökohti, või kaudselt, tuues valdkonnaülest kasu majandusele laiemalt, parandades elukvaliteeti ja suurendades Euroopa atraktiivsust. Kultuuri- ja loomesektorit peetakse üha enam aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu ning töökohtade allikaks – ELis töötab selles sektoris juba praegu üle 12 miljoni inimese ehk 7,5 % kõikidest ELi töötavatest inimestest.

Kultuuri ja loovuse panus innovatsiooni ei piirdu kultuuri- ja loomesektori otsese mõjuga, kuna innovatsiooni hoogustavad kõikides valdkondades üha enam mittetehnoloogilised tegurid, nagu loovus, disain ja uued korralduslikud protsessid või ärimudelid. Innovatsioonisuutlikkus on majanduslikust vaatenurgast suur eeskätt sellistes kultuuri- ja loomesektori valdkondades, kus on olemas selged väärtusahelad (st muusika, disain, mood, audiovisuaalsektor, videomängud, arhitektuur jne). Sellised valdkonnad saavad edendada innovatsiooni ka teistes majandussektorites.

Kultuuril ja osalemisel kultuuritegevuses on otsene mõju kodanike heaolule. Kultuuri- ja loomesektoris edendatakse selliseid ühiskondlikke väärtusi nagu identiteet, demokraatia ja kogukonna kaasamine. Kultuuri kaudu on head väljavaated tugevdada tunnet, et kuulutakse Euroopasse, kus mitmekesisust peetakse väärtuseks. See on väga oluline, et tagada vastupanuvõime, sotsiaalne juurdepääs, ühiskonna ühtekuuluvus, radikaliseerumise ärahoidmine ja sooline võrdsuslikkus, vähendada Euroopa poliitilist ebakindlust ja rahuldada vajadus ühtsuse järele.

Kultuuri- ja loomesektoris loodav EIT teadmisi- ja innovaatikakogukond suurendab võimalusi luua võrgustikke, samuti koostööd, koosloomist ja teadmussiiret haridus-, teadus- ja ettevõtlusringkondade vahel nii kõnealuses sektoris endas kui ka suhtluses teiste ühiskonna- ja majandussektoritega. See hoogustab alt üles ja ülalt alla suunatud algatuste elluviimist piirkonna, riigi ja ELi tasandil. Kõnealune kogukond töötab välja vajalikud raamtingimused uute ettevõtmiste loomiseks ja laiendamiseks innovatsiooni ökosüsteemides. Kogukond varustab paljudes valdkondades (sh kunstid, humanitaarteadused, ettevõtlus, sotsiaalteadused ja rakenduslikud reaalteadused) teadlasi ja üliõpilasi ning kultuuri- ja loomesektori, ent ka muude sektorite ettevõtjaid teadmiste ja oskustega, mida on vaja, et töötada välja innovaatilisi lahendusi ja muuta need uuteks ärivõimalusteks. Kogukond võimaldab täiendavat vastastikust rikastamist muude majandus- ja tööstussektoritega, toimides innovatsiooni kiirendajana.

(9) Koostoime ja vastastikune täiendavus olemasolevate algatustega

Kultuuri- ja loomesektoris loodav teadmisi- ja innovaatikakogukond on vastastikku täiendav mitme muu liidu ja liikmesriikide algatusega. Peamist ELi tasandil oodatavat koostoimet on kirjeldatud allpool.

Kultuuri- ja loomesektori teadmisi- ja innovaatikakogukond peaks looma tugeva koostoime programmi „Euroopa horisont“ asjakohaste poliitikaalgatustega, eelkõige selle II samba teemavaldkonnaga „Kaasav ja turvaline ühiskond“ ning selle kultuuripärandi ja demokraatia sekkumisvaldkonnaga. Tulevane teadmisi- ja innovaatikakogukond võib tagada ka väärtusliku horisontaalse sisendi kõikvõimaliku tegevuse puhul, mis viiakse ellu teemavaldkonnas [„Digivaldkond ja tööstus“], eelkõige tootmistehnoloogia jaoks, mille puhul vajadus töötada välja uusi tooteid sõltub suuresti kultuuri- ja loomesektorist. Lisaks võib see tõhusalt täiendada muid programmi „Euroopa horisont“ osi, olemasoleva teadmisi- ja innovaatikakogukonna EIT Digital sekkumisi ning meetmeid, mis on kavandatud muudes ELi programmides, nagu InvestEU programm, digitaalse Euroopa programm või ühtekuuluvuspoliitika fondid.

Kultuuri- ja loomesektoris loodava teadmis- ja innovaatikakogukonna tegevuse puhul on väga asjakohane uus programm „Loov Euroopa“. Programmi on valitud tegevussuunad ja spetsiaalsed projektikonkursid, mis kajastavad mõnda sektoris esinevatest juba nimetatud probleemidest (loovisikute oskused ja tööhõive, ärimudelid jne). Tuleks arendada tugevat koostoidet ja vastastikust täiendavust. Võttes arvesse kultuuri- ja loomesektori piiratud juurdepääsu rahastusele, võiks eeldada kõnealuse programmi raames koostoidet kultuuri- ja loomesektori tagatisvahendiga ehk rahastamismehhanismiga, mis aitab edendada kultuuri- ja loometegevuse projekte, tagades finantsvahendajatele kindluse.

Aruka spetsialiseerumise strateegia tööstuse ajakohastamise platvormil on kindlaks tehtud mitu teadusuuringute- ja innovatsioonistrateegiat, milles keskendutakse kultuuri- ja loomesektorile ning uuritakse uusi seoseid kohalike varade, võimalike turgude ja ühiskondlike probleemide vahel, kaasates suure hulga ettevõtluse valdkonnas tegutsejaid. Eelkõige pööratakse neis strateegiates tähelepanu teadusasutuste, ettevõtete ja riigiasutuste vaheliste uute partnerluste edendamisele, kutsudes üles looma uusi koostööplatvorme.

Kokkuvõte

Kultuuri- ja loomesektoris loodav EIT teadmis- ja innovaatikakogukond sobib kõige paremini lahendama eespool kirjeldatud majanduslikke ja ühiskondlikke probleeme. Loovus on väga oluline innovatsiooni edendaja ning kultuuri- ja loomesektori teadmis- ja innovaatikakogukond on suuteline vallandama kultuuripõhise loovuse potentsiaali ning aitama suurendada Euroopa konkurentsivõimet ja arukat majanduskasvu.

Kultuuri- ja loomesektoris loodav EIT teadmis- ja innovaatikakogukond

- vähendab kultuuri- ja loomesektori innovatsioonimaastiku killustatust, edendades selliste innovatsiooni ökosüsteemide loomist, mis ühendavad eri valdkondade osalejaid ja võrgustikke kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja ELi tasandil;
- koolitab välja järgmise põlvkonna kultuuri- ja loomesektori novaatoreid, varustades nad ettevõtlus- ja tehniliste oskustega, mida on vaja edukaks tegutsemiseks kiiresti muutuv keskkonnas;
- aitab välja töötada sobivad raamtingimused, et ideedest saaks tehnoloogiaarendus ja sotsiaalne innovatsioon, millega paraneb elukvaliteet ja kaasneb kasu ELi kodanikele;
- edendab kultuuri- ja loomesektoris uute ettevõtete loomist ja arendamist, tagades ettevõtlussektori investeeringud ja pikaajalise pühendumuse;
- loob koostoidme olemasolevate teadmis- ja innovaatikakogukondadega ning muude Euroopa partnerluste, programmide ja algatustega, et edendada innovatsiooni lisaks kultuuri- ja loomesektorile ka muudes majandussektorites;
- tugevdab kultuuri- ja loomesektoris ELi kui üleilmse osaleja positsiooni, kasutades ära eurooplaste loovust ja kultuurilist mitmekesisust.